

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.334/2022/7.

A felperes:

(felperes neve) (címe.)

A felperes képviselője:

Dr. Balázs Imre ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

(alperes neve) (lakcím)

Az alperes képviselője:

Dr. Sztán Edit ügyvéd (ügyvéd 2. címe)

A per tárgya:

háztartási közös vagyon megosztása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 5.P.20.093/2021/21/II.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes 5.P.20.093/2021/23.

R É S Z Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 325.000 (háromszázhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A peres felek 1997. augusztus 30-án megkötött házasságából két gyermek született. Életközösségük 2017. (dátum)én szűnt meg, ekkor az alperes az utolsó közös lakásukból elköltözött. Házasságukat a (X) Járásbíróság (.....). számú, 2018. február 7-én jogerőre emelkedett ítéletével felbontotta.

[2] Az ingatlan-nyilvántartás szerint a felek egyenlő arányú közös tulajdona a (település neve) (ingatlan hrsz.-a) helyrajzi számú kivett lakóház, udvar megnevezésű (ingatlan címe) szám alatti ingatlan (a továbbiakban: ingatlan), amelynek megszerzéséhez a felperes különvagyonával is hozzájárult. Az ingatlanon (K. cég) Kft., amelynek üzletrésze a felek egyenlő arányú közös tulajdona volt, értéknövelő beruházásokat végzett. A kft. ezt érintő igénye tárgyában a (X) Járásbíróság előtt (...) számon eljárás van folyamatban.

[3] Az életközösség megszakadását követően több e-mail váltás történt a felek között, amelyek érintették a házastársi közös vagyon megosztását. Az alperes 2017. november 1-jén (könyvelő neve) könyvelőnek, valamint (ügyvéd neve) ügyvédnek is e-mail üzenetet küldött:

"... A lakásunk és a cégünk is nagy veszélybe került ...

Legyetek kedvesek mihamarabb elkészíteni a cégváltozással kapcsolatos papírokat:

- (K. cég) kivezetése a (ingatlan címe) ingatlanról

- (felperes neve) kifizetése (nettó 15.000.000 forint) a tulajdonosi lemondás miatt

- Zoli !

- A (ingatlan címe) ingatlan tulajdonjogát szeretném (felperes neve)-nak ajándékozni. Légyszíves készítsd el ennek is a papírjait ..."

[4] Az ügyvéd a fentiek kapcsán személyes megbeszélést javasolt.

[5] A házasság megromlása az alperest érzelmileg rendkívül megviselte, veszélyben érezte a cég további működését is, ezért egyes üzleti partnereit arról tájékoztatta, hogy szerződéses kötelezettségeinek nem fog tudni eleget tenni, a cég valószínűleg megszűnik.

[6] A felperes 2017. november 24-én kezdeményezte az (O.) Nyrt.-nél az alperessel közös kölcsöntartozásuk végtörlesztését, amelyre 1.631.066 forint megfizetésével 2017. december 6-án került sor.

[7] Az alperes a cég részére jogi szolgáltatásokat végző (ügyvéd neve) ügyvédhez fordult az üzletész adásvételi szerződés elkészítése érdekében. A kft. megbízása alapján készült megbízási szerződés és tényvázlat szerint az ügyvéd feladata volt a tagok közötti üzletrész átruházást követően a társaság egyszemélyes kft.-vé alakulásával kapcsolatos alapító okirat elkészítése és eljárni a cégbíróságnál a székhelyváltozás, valamint a telephely megszűnés átvezetése iránt. Az üzletrész adásvételét érintő egyéb rendelkezés nem volt. A megbízási szerződést a felperes mint tag, az alperes pedig mint a kft. képviselője 2017. november 27-én aláírta. A megbeszélés során szóba került a házastársi közös vagyon megosztása is, amelyre vonatkozó okirat szerkesztését arra hivatkozással hárította el az ügyvéd, hogy az nem a szakterülete. A felek az 1/2 üzletrész vételárát 15.000.000 forintban határozták meg; a társaság értékét, a vételár kialakításánál általuk lényegesnek ítélt körülményeket az ügyvéddel nem közölték. Említést tettek arról, hogy az alperes az ingatlanban meglevő tulajdonrészét a felperesnek ajándékozna, az ügyvéd azonban e szerződés elkészítését a kft. tulajdoni igényének tisztázatlansága miatt nem vállalta. Az ügyletkötés során a felek részéről nem hangzott el, hogy a vételár a szerződésben rögzítettől eltérne, azt nem hozták összefüggésbe a közös vagyon megosztásával vagy más jogüggyellett, esetlegesen az ajándékozással.

[8] Az ügyvéd az üzletrész adásvételi szerződést 2017. november 27-én elkészítette. Annak tartalma szerint a felperes 15.000.000 Ft vételárért eladta az alperesnek a kft.-ben meglevő üzletrészét. Rögzítették, hogy a vételár a szerződés aláírásával egyidejűleg kerül kifizetésre,

továbbá hogy az eladó az üzletrész adásvételi szerződés alapján a jövőben vételár tartozás iránti igényt nem érvényesít. Az alperes a vételárat, amelyet a kft.-től kölcsönvett összegből fedezett, a szerződés aláírását megelőzően, 2017. november 24-én utalta át a felperesnek.

[9] Az alperes a szerződés aláírását követően a felperesnek küldött e-mail üzeneteiben több ízben megváltoztatta álláspontját az ingatlan ajándékozását illetően: hol megerősítette, hol visszavonta e szándékát. A felek üzenetváltásai utóbb csupán időpont egyeztetést tartalmaztak, vagyoni jogi megállapodásuk részleteiről nem tettek említést.

A kereseti kérelem, az alperes védekezése

[10] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a peres felek között 2017. november 27-én létrejött üzletrész adásvételi szerződés érvénytelen, amelyre figyelemmel a házastársi közös vagyon megosztásának van helye az alábbiak szerint:

Kérte a felperes tulajdonába adni az ingatlan alperes nevén nyilvántartott $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát annak megállapítása mellett, hogy 18227848/32000000 tulajdoni hányada a felperes különvagyont képezi 13.772.152 forint értékben. Az alperest az elszámolás eredményeként 16.081.909 forint értékkiegyenlítés megfizetésére kérte kötelezni.

A szerződés érvénytelensége megállapításának hiányában – másodlagosan – az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését a fentiekkel azonos módon kérte és igényt tartott 3.591.818 forint értékkülönbség megfizetésére, amelyből 815.000 forint a tehermentesítésből alperesre eső rész.

[11] Álláspontja szerint házastársi közös vagyonukat képezi – 40.000.000 forint értékben – társaságbeli üzletrészüket, az ingatlan 32.000.000 forint értékben, továbbá 6.444.030 forint készpénz. Állította, hogy az ingatlan bekerülési költsége 15.000.000 forint volt, amelyből 9.000.000 forintot a különvagyonából fedezett, ezért annak csak 13772152/32000000 illetősége tartozik a közös vagyonhoz. A házastársi közös vagyon értékét a tartozás és a különvagyon levonása után 98.166.182 forintba tette, amelynek alapján az egy főre jutó vagyonrész értéke 49.083.091 forint. A házastársi közös vagyon elsődleges keresete szerinti megosztása esetére az alperes által fizetendő értékkiegyenlítés összegét 16.081.909 forintban számította.

[12] Az üzletrész adásvételi szerződés érvényessége esetére a közös vagyon mértékét 93.044.030 forintban határozta meg, amelyből – az egyéb vagyonelemek mellett – a felperes üzletrésze 15.000.000 forint, míg az alperesé 40.000.000 forint. Megítélése szerint a közös adósság és különvagyona levonása után a közös vagyon tiszta értéke 73.186.182 forint, az egy főre jutó vagyonrész értéke pedig 36.593.000 forint. Az teljes elszámolást követően – a feleknek jutó vagyonrész értékének figyelembevételével – az alperest 3.000.591 forint megfizetésére kérte kötelezni.

[13] Érvelése szerint a házastársi közös vagyon megosztására irányadó szóbeli megállapodásuk a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:57. § (2) bekezdése alapján alaki okból érvénytelen. Az üzletrész adásvételi szerződés a házastársi közös vagyon megosztásának részét képezte, amely színlelt, mert a felek valós célja a vagyon teljeskörű megosztása volt: a vételárat azért 15.000.000 forintban határozták meg, mert az alperes az üzletrész értékének fennmaradó része fejében vállalta az ingatlanból őt illető tulajdoni hányad felperes részére történő ajándékozását. Ez azonban elmaradt. Véleménye szerint az üzletrész adásvételi szerződés a Ptk. 4:57. § (1) bekezdésébe, emellett nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. Ez utóbbi semmisségi ok kapcsán kifejtette, hogy az alperes az „eltitkolt” vételárrész kompenzálására vonatkozó megállapodást nem teljesítette,

ami ellentétes az arányos és igazságos vagyonmegosztás elvével. Úgy vélte, a semmisség következményeként a házastársi közös vagyont meg kell osztani a Ptk. 4:53. §-a alapján.

[14] Az alperes ellenkérelme az üzletrész adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset elutasítására irányult. Az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését 32.000.000 forint forgalmi érték alapulvételével nem ellenezte. A felperest kérte az alperes 20/100 tulajdoni hányadának 6.400.000 forint ellenérték fejében történő megváltására kötelezni azzal, hogy fizessen meg a részére 1.707.315 forint értékkülönböt.

[15] Vitatta, hogy közöttük a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozóan szóbeli megállapodás jött létre. Állította, az üzletrész adásvételi szerződés a felek önálló jogügylete volt. Megjegyezte, nem volt akadálya annak, hogy vagyonukat teljeskörűen megosszák. Utalt arra, hogy a közös vagyon megosztására csak a kft. tulajdoni igényének elbírálása után kerülhet sor. Okfejtése szerint az üzletrész adásvételi szerződés nem volt színlelt, a részéről ugyanis fennállt a tényleges szerződéskötési szándék, 15.000.000 forint vételár ellenében meg kívánta szerezni a felperesi üzletrész tulajdonjogát, kölcsönös színlelés hiányában pedig a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. Álláspontja az volt, hogy a szerződés nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcs követelményébe sem, mert nem ellentétes az általánosan elfogadott erkölcsi normákkal. Kiemelte: e tekintetben nem vehető figyelembe a felperes egyéni érdekséremlme. Hangsúlyozta továbbá, hogy ez a semmisségi ok kisegítő jellegű, a törvényben nevesített egyéb érvénytelenségi ok megvalósulása esetén nem állapítható meg. Vitatta a szerződés jogszabályba ütközését is. Utalt arra a szerződéses rendelkezésre, amely szerint a felperes vételártartozás címén további követeléssel nem léphet fel. Végül leszögezte: miután a szerződés érvényes, az annak tárgyát képező vagyoni elem a továbbiakban nem megosztható.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[16] Az elsőfokú bíróság részítéletével a keresetnek azt a részét, amely a felperes (K. cég) Kft-ben fennálló üzletrészeire vonatkozóan 2017. november 27-én létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítására irányult, elutasította.

[17] Határozata indokolásában előjáróban rámutatott: a felperes keresetében az üzletrész adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, illetve a házastársi közös vagyon megosztását kérte, így célszerűségi szempontok indokolták az előbbi kereseti kérelem részítélettel történő elbírálását.

[18] A szerződéses szabadság elvéből következően nem látta akadályát annak, hogy a felek a vagyontársasághoz tartozó egy-egy vagyontárgyra külön kössenek megállapodást. Az üzletrész vételárának teljesítéséről pedig rendelkezhetnek úgy, hogy azt részben vagy egészben a később megkötendő, a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó megállapodásban elszámolják.

[19] A Ptk. 6:92. § (2) bekezdését idézve rámutatott, a színleltség esetleges megállapíthatósága esetén a leplezett szerződés érvényességét kell megítélni. Utalt arra is, hogy színlelt szerződésről akkor van szó, ha a szerződő felek – közös elhatározással, akarategységben – a valódi akaratukkal nem egyező nyilatkozatot tesznek, hamis látszatot keltve a kívüllág felé. A szerződés színlelt jellege nem állapítható meg, ha az egyik fél akarata az adott szerződés megkötésére irányult. Olyan peradatot nem talált, amiből az következne, hogy a felek nem, vagy más tartalommal kívántak szerződést kötni. Ugyanakkor – véleménye szerint – az sem tette volna színleltté a szerződést, ha az a házastársi közös vagyon megosztását célzó megállapodás-láncolat egyik eleme lett volna.

[20] A Ptk. 4:57. § (2) bekezdése alapján kifejtette, hogy a felek egyfelől – egyező nyilatkozatuk szerint – házastársi közös vagyonukat teljeskörűen nem osztották meg, másfelől ha szóban állapodtak volna meg a vagyon megosztásában, úgy az alaki hiányosságok miatt érvénytelennek minősülne. Erre figyelemmel szükségtelennek ítélte a szóbeli megállapodás tartalmára vonatkozó tanúbizonyítás lefolytatását.

[21] A közös vagyon elemenkénti megosztásán túl [Ptk. 4:57. § (3) bekezdés], lehetőséget látott arra is, hogy a felek a rendezetlenül maradt igényeiket a bíróság előtt érvényesítsék. Megjegyezte, hogy az üzletrész adásvételi szerződés írásba foglalására kötelező jogszabályi rendelkezés nincs, ennek ellenére a felek megállapodásukat ügyvéd által ellenjegyzett okiratba foglalták, ami eleget tesz a vagyoni jogi szerződéssel szemben támasztott jogszabályi feltételeknek.

[22] A jóerkölcsbe ütközésre alapított semmisségi okot [Ptk. 6:96. §] illetően mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az érvénytelenség okának a szerződéskötéskor kell fennállnia, ezért nem érvénytelen az üzletrész adásvételi szerződés amiatt, hogy az alperes a felperes szerint ígért ingatlan tulajdoni hányad ajándékozását utóbb nem teljesítette. Részletezte a jóerkölcsbe ütközés ítélkezési gyakorlatát, kiemelve, hogy az a társadalom általános értékítéletét nyilvánvalóan sértő magatartást foglalja magában és nem tulajdonít jelentőséget a szerződő fél egyéni érdeksérelmének. Rámutatott: nincs jogi jelentősége annak, hogy a szerződés tartalmának kialakításában mindkét fél részt vett-e, ahogy annak sem, hogy a szerződés a közös aktív vagy passzív vagyon körét, értékét a valóságnak megfelelően rögzíti-e, a megosztás módját pedig kimerítően vagy hiányosan tartalmazza (Kúria Pfv.20.178/2021/4.). Hangsúlyozta továbbá, hogy a jóerkölcsbe ütközés kiegészítő jogcím, így önmagában olyan körülmény alapján nem állapítható meg, amely a törvényben nevesített egyéb érvénytelenségi ok alapjául szolgálna.

[23] Az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása alapján megállapította: a szerződéskötéskor nem merült fel, hogy az üzletrész vételára és értéke nem fedi egymást, illetve, hogy ezzel összefüggésben a felek között további elszámolásra fog sor kerülni. A felek egyezően határozták meg az üzletrész vételárát 15.000.000 Ft-ban, arról nem tettek említést, hogy ezt a vételárrészt az ingatlannal kapcsolatos ajándékozás során elszámolják, a két jogügyletet semmilyen formában nem kapcsolták össze. A társaság (könyvelő neve) tanúvallomásából kiemelte, hogy a könyvelő a jogügylet aláírását követően, az eredménytartalék összegéről tudott durva becsléssel tájékoztatást adni. A társaság értékének meghatározását bonyolult feladatnak tartotta. Az elsőfokú bíróság arra nem talált bizonyított peradatot, hogy a cégértékelés a szerződéskötés előtt megtörtént. Erre figyelemmel az üzletrész-adásvételi szerződést nem ítélte a társadalom általános értékítéletével szembenállónak, ezáltal jóerkölcsbe ütközőnek. Mellőzte a bizonyítást a társaság értékével kapcsolatban, miután a felperes a szolgáltatás-ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságára alapítottan nem támadta meg a szerződést, a vételár és a valós forgalmi érték közötti esetleges jelentős eltérés pedig nem alapozza meg annak jóerkölcsbe ütközését.

[24] Mivel a felperes az üzletrész-adásvételi szerződést tévedésre alapítottan sem támadta meg a szerződést annak ellenére, hogy az alperes szóbeli ígéretével ellentétben a vagyonmegosztás nem függött a társaság székhelye áthelyezésének cégbírósági bejegyzésétől, az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a felperes esetleges tévedése befolyásolta-e a szerződéskötési akaratát. Ennek kapcsán is rámutatott a jóerkölcsbe ütközés kiegészítő jogcím jellegére, ami azt jelenti, ha a törvényben nevesített valamely érvénytelenségi ok megállapítható, úgy a jóerkölcsbe ütközés nem merülhet fel.

[25] A felperes fellebbezésében az elsőfokú részítelet hatályon kívül helyezését, egyben az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[26] Kérte továbbá, hogy a másodfokú bíróság minősítse okszerűtlennek a bizonyítás eredményét, módosítsa és egészítse ki a tényállást a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján. Ennek keretében (könyvelő neve) és (ügyvéd neve) tanúkhöz 2017. november 1-jén e-mailben írt levelének szó szerinti idézését és annak rögzítését igényelte, hogy az alperes 2017. november 24-én a felek közös bankszámláján az aláírási jogosultságát megszüntette, majd megállapodásuk alapján 1.000.000 forintot utalt át a saját bankszámlájára, egyidejűleg megfizette a felperes részére az üzletrész vételáraként megjelölt 15.000.000 forintot.

Álláspontja szerint a szerződést szerkesztő ügyvédnek adott megbízási szerződés az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 28-29. §-aiba ütközés miatt semmis, mert nem bízta meg írásban az adásvételi szerződés elkészítésével. A szerződést amiatt is érvénytelennek tartotta, hogy az ügyvéd nem végezte el a kötelező ügyfél átvilágítást.

Ellentmondásosnak ítélte a részítelet [17] bekezdését és (ügyvéd neve) tanúvallomását, mivel annak értelmében az ügyvéd a vagyon megosztására vonatkozó szerződés megszerkesztésétől azért zárkózott el, mert az nem tartozott a szakterületéhez, míg a tanúvallomás szerint a jogi helyzet rendezetlenségére hivatkozva nem vállalta azt.

Iratellenesnek tekintette azt az ítéleti megállapítást, miszerint az ügyvéd előtt nem jelezték, hogy az üzletrész vételárának 15.000.000 forintot meghaladó részét a vagyonmegosztás során el kívánják számolni és további szerződést szándékoznak kötni. Állította, az ügyvéd a vagyonmegosztási szerződés megkötésének előfeltételeként jelölte meg a székhely áthelyezés bejegyzésének szükségességét és vállalta a további szerződés elkészítését, utóbb azonban mégsem járt el az ügyben.

Valótlannak tekintette az üzletrész-adásvételi szerződés 4. pontját amiatt, mert nem a szerződés aláírásával egyidejűleg, hanem már azt megelőzően, 2017. november 24-én sor került a vételár átutalására. Okfejtése szerint ezért a szerződés az Ütv. 44. § (1) bekezdése alapján érvénytelen. Mindez cáfolja azt az állítást, hogy nem állapodtak meg szóban a vagyon teljeskörű megosztásáról. Úgy vélte, enélkül nem kezdeményezte volna a jelzáloghitel visszafizetését, az alperes nem utalt volna a számlájára 1.000.000 forintot, nem fizette volna ki a szerződés aláírása előtt a vételárat, továbbá kifogásolták volna a szerződés vételár megfizetésére vonatkozó rendelkezését.

Megítélése szerint a tényállás kiegészítendő azzal is, hogy a felperes az alperes személyes meghallgatásakor szerzett tudomást arról, hogy az alperes a (K. cég) Kft-től kapott kölcsönből egyenlítette ki az üzletrész árát. Lényegesnek tartotta, hogy e kölcsönügyletbe szükség lett volna a taggyűlés határozatára, aminek hiányában az érvénytelen. Az alperes az üzletrész vételárát a cég, ezáltal a felperes vagyonából fizette meg, ami – véleménye szerint – az ügylet jóerköcsbe ütközésének további bizonyítéka. Az erre vonatkozó okirat csatolása nélkül ugyanakkor a kölcsönadás tényét nem látta megállapíthatónak. Álláspontja az volt, hogy az alperes kölcsönre vonatkozó perfelvételi nyilatkozatának tényként való megállapítása a felperes perbeli jogainak jogszerűtlen korlátozását eredményezi, mert ebben a körben további bizonyításra nem volt lehetősége. Érvelt azzal is, hogy az üzletrész adásvételi szerződés megkötésekor a kölcsönt, mint a cég követelését nem vehette figyelembe, amely miatt az

adásvételi szerződés tévedésre alapítottnak megítélhető, ez egyben indokolttá teszi az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[27] Kifogásolta, hogy bár a felek tényleges szándéka mindkét üzletrészen fennálló közös tulajdon megszüntetésére irányult, az mégis csak az egyikük üzletrészeire valósult meg, az alperes ennek ellenére megosztottnak tekinti a saját üzletrészt is. Kiemelte, hogy az alperes a másodlagos keresetnek erre a részére érdemi nyilatkozatot sem tett.

[28] Az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját megismételve rámutatott, hogy a felperesi üzletrész átruházására vonatkozó szándékot mindkét fél színlelte, mert valójában mindkét üzletrészen meg kívánták szüntetni a közös tulajdont. Ez utóbbi a leplezett szerződés, amely szóban jött létre a felek között, ami a Ptk. 4:57. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. Véleménye szerint tévesen mellőzte az elsőfokú bíróság (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúkénti meghallgatását, akik a színleltetés és jóerkölcsbe ütközés tekintetében tudtak volna nyilatkozni.

[29] Állította, a szerződéskötés előtt a cég értéke 60.000.000 forint volt, amivel az alperes is tisztában volt, ez tette lehetővé 2017-ben prémium kifizetését az alkalmazottak részére, gépkocsi és ingatlan vásárlását, valamint kölcsön felvételét.

[30] Fenntartotta az utólagos bizonyítási indítványában előadottakat.

[31] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítélet helybenhagyását kérte.

[32] Érvelése szerint az adásvételi szerződés nem színlelt, miután mindkét félnek fennállt a tényleges szerződéskötési szándéka, az üzletrész esetleges áron aluli értékesítése a szerződést nem teszi színleltté.

[33] Hangsúlyozta, hogy a szerződés jóerkölcsbe ütközése kisegítő jellegű érvénytelenségi jogcím. Kérte figyelembe venni, hogy a felperes ismerte a cég anyagi helyzetét, a megváltási árat maga határozta meg, emellett a szerződés joglemondást tartalmaz, ami kizárja a további vételárkövetelés érvényesítését. Mindezek miatt a jóerkölcsbe ütközés megállapításának nincs helye. Hangsúlyozta továbbá, hogy a házastársak vagyoni viszonyainak megítélése kapcsán a jóerkölcsbe ütközés szűken értelmezendő, a szerződéses szabadság lehetővé teszi a családjogi szabályoktól eltérő megállapodást. Új tényállításnak tekintette, ezért a Pp. 214. § (3) és (4) bekezdése alapján kérte figyelmen kívül hagyni azt a felperesi hivatkozást, hogy a szerződés a vételár kölcsönből történt finanszírozása miatt is sérti a jóerkölcs követelményét.

[34] Kiemelte, a felperes csak általánosságban hivatkozott a szerződés jogszabályba ütközésére [Ptk. 4:57. § (1) bekezdés], azt azonban nem fejtette ki, miben látja megvalósulni ezt a semmisségi okot.

Az ítéltábla döntése és indokai

[35] A fellebbezés alaptalan.

[36] A felperes fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását, vagyis azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét minősítse okszerűtlennek és ennek alapján módosítsa, illetve egészítse ki az elsőfokú részítélet tényállását. Álláspontja szerint ugyanakkor indokolt az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezése, mert a rendelkezésre álló adatok alapján nem hozható döntés az ügy érdemében [Pp. 384. § (2) bekezdés a) pont] az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének hibái miatt. Az ítéltábla szerint azonban a részítélettel elbírált körben sem a tényállás, sem a bizonyítás kiegészítésére, sem anyagi pervezetésre nincs szükség. Az elsőfokú bíróság eljárása során a szükséges terjedelmű bizonyítást lefolytatta, a releváns tényállást hiánytalanul megállapította,

és nem vétett olyan pervezetési hibát sem, amelyet a másodfokú bíróságnak kellene orvosolnia.

[37] A fellebbezésben foglaltak sorrendjében haladva az ítéltábla az alábbiakra kíván rámutatni.

[38] A felperes vitatta, egyben hiányosnak tartotta az elsőfokú részítélet tényállását, kifogásolta a bizonyítékok mérlegelését.

[39] A Pp. 279. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A mérlegelés kizárólag a bíró perbeli cselekménye, logikai következtetés, amelyben a bizonyítást és a per egész anyagát egységesen értékeli. A bizonyítékok mérlegelésekor többféle mérlegelési tevékenységet fejt ki: egyfelől megállapítja az egyes bizonyítékok bizonyító erejét, értékét, másfelől azokat egybevetve feltárja összefüggéseiket, ellentmondásaikat. Ennek alapján állapítja meg, hogy a bizonyítandó tények az eljárás során bizonyítást nyertek-e. Azt, hogy mely tények jelentősek a jogvitában, azok a jogszabályok határozzák meg, amelyek ezekhez a tényekhez, illetve a tények fennállásához vagy fenn nem állásához valamilyen jogi hatást fűznek (hasonlóan: Kúria Pfv.II.21.416/2021/6.).

[40] Az ügyben irányadó anyagi jogszabályok alapján az elsőfokú bíróság helytállóan döntött arról, hogy a felajánlott bizonyítások, bizonyítási eszközök közül melyeknek lehet bizonyító értéke a jogvita elbírálása szempontjából és helyesen mellőzte a szükségtelen bizonyítások elrendelését [Pp. 276. § (5) bekezdés]. Emellett kellő súllyal értékelte a releváns bizonyítékokat, peradatokat, azokat egymással összevetette. Mérlegelése nem ellentétes a logika szabályaival és nem tekinthető okszerűtlennek sem. Az így megállapított tényállás nem jogszabálysértő, nem hiányos, figyelembe véve azt is, hogy a tényállás rögzítése során a jogvita elbírált része, az alkalmazandó anyagi jogi jogszabályok kapcsán lényeges tények megállapítására kellett szorítkoznia.

[41] Az alperes által a könyvelőnek és az okiratszerkesztő ügyvédnek írt e-mailek hiányzó részei nem hordoznak a megjelölt érvénytelenségi okok szempontjából releváns tartalmat. Az elsőfokú bíróság által fontosnak tartott egyes szövegrészek kiemelése nem jelenti azt, hogy a levélben foglaltakat "rosszul idézte". Erre tekintettel indokoltan mellőzte annak rögzítését, hogy az alperes sürgette a szerződéskötést, ahogyan annak sincs jelentősége, hogy milyen banki műveleteket végzett a teljesítés érdekében. E körülmények az üzletresz adásvételi szerződés érvényessége szempontjából lényegtelenek.

[42] Bár az a tény nem befolyásolta a jogvita mikénti elbírálását, hogy az alperes már 2017. november 24-én, az adásvételi szerződés aláírását megelőzően átutalta az üzletresz vételárát a felperes részére, az ítéltábla a felek jogviszonyát érintő események sorrendjének feltüntetése érdekében ennyiben pontosította a tényállást.

[43] Alapvetően hivatkozott a felperes az okiratszerkesztő ügyvéddel kötött megbízási szerződés, illetve tényvázlat érvénytelenségére, ezzel kapcsolatos érvelése nem volt érdemben vizsgálható. A periratokból kitűnően a megbízási szerződés már az elsőfokú eljárásban is a felperes rendelkezésére állt, annak tartalmát ismerte, azt maga csatolta 2022. május 25-én, azonban a megbízási szerződés és tényvázlat érvénytelenségére nem hivatkozott, ezzel kapcsolatos tényelőadást sem tett, holott annak nem volt akadálya. A Pp. 373. § (2) bekezdésében rögzített feltételek megvalósulásának hiányában a felperes új tényállítása a másodfokú eljárásban nem vehető figyelembe. Mindazonáltal megjegyzi az ítéltábla, hogy az ügyvédi megbízási szerződés alaki hibája nem eredményezheti az ügyvéd által szerkesztett szerződés érvénytelenségét [Ütv. 29. § (2) bekezdés].

[44] A tényekkel ellentétesen állította a felperes azt is, hogy felek a megbízási szerződést nem írták alá: az okiratot a felperes tagi minőségében, az alperes pedig a megbízó kft. képviseletében látta el aláírásával, ezért nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a bíróság a megbízási szerződés és a tényvázlat tartalmát értékelje, bizonyítékként figyelembe vegye.

[45] Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság (ügyvéd neve) tanúvallomását, ami nem tekinthető ellentmondásosnak. Tény, a tanú úgy nyilatkozott, hogy a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó szerződés írásba foglalását – miután nem a szakterülete – nem vállalja (16. számú jegyzőkönyv 1. oldal utolsó bekezdés, 2. oldal első bekezdés), azt pedig az ingatlant érintő ajándékozási szerződés kapcsán állította, hogy a helyzet rendezetlensége, bonyolultsága, azaz a (K. cég) Kft. tulajdoni igényének tisztázatlansága okán nem kívánja az ajándékozási okiratot megszerkeszteni (16. számú jegyzőkönyv 4. oldal hatodik bekezdés). Nyilatkozata két különböző jogügyletre vonatkozott, amik egymással nem állnak ellentétben.

[46] Az elsőfokú bíróság ítélete [19] bekezdésében megfelelően értékelte az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomását, az abból levont következtetései helytállóak, nem volt megállapítható összefüggés az üzletrész adásvételi szerződés és az alperes ajándékozási szándéka között. Az ügyvéd vallomása szerint a felek nem tettek említést arról, hogy a vételárát az írásban rögzítettől eltérően kívánják meghatározni és arról sem, hogy az üzletrész értékének szerződésben fel nem tüntetett részét más jogügylet kapcsán kívánnák elszámolni. Az elsőfokú bíróság a fentieket hűen szerepeltette a tényállásban, ezért a felperes tévesen hivatkozott a ténymegállapítás iratellenességére.

[47] Kétségtelen, hogy a felperes személyes előadása ettől eltérő tartalmú volt: állítása szerint a szerződéskötéskor jelezte a tanúnak a fentiekől eltérő szándékát. Lényeges azonban, hogy a fél előadása – bár a Pp. 263. § (1) bekezdése szerint szabadon felhasználható a tényállás megállapítása során – nem tekinthető bizonyítéknak, ezért önmagában nem alkalmas a tanúvallomás aggályossá tételére. A felperes állította, hogy az ügyvéd a további szerződések megszerkesztésétől elzárkózott, amit az ügyvéd tanú valóban nem cáfol, maga adta elő, hogy a már részletezett okokból sem az ajándékozási, sem a közös vagyon megosztására irányuló szerződést nem kívánta elkészíteni, arra vonatkozóan megbízást sem kapott a felektől, emellett az életközösség megszűnéséről sem voltak érdemi információi.

[48] Az ítéltábla nem tartotta indokoltnak az elsőfokú ítélet [20] bekezdésének „kiegészítését” azzal, hogy az ügyvéd által ellenjegyzett okirat valótlan tartalmú, mert az alperes az üzletrész vételárát a szerződésben foglaltaktól eltérően már annak aláírását megelőzően átutalta. Ez ugyanis nem az ítélet tényállására tartozó kérdés, a szerződésnek, illetőleg valamely részének minősítése a jogi indokolás részét kell képezze [Pp. 346. § (5) bekezdés]. A felperes az elsőfokú eljárás során nem tett tényelőadást és jogi érvelést sem fejtett ki azzal kapcsolatban, hogy az ügyvéd nem olvasta fel a szerződést [Ütv. 44. § (1) bekezdés] és emiatt azt érvénytelennek tartja. Ellenkezőleg, az okirat tartalmát ismerte, mégsem kifogásolta a teljesítés szerződésben rögzített időpontját annak ellenére, hogy az alperes azt megelőző teljesítésével már a szerződés aláírásakor tisztában volt. A felperes által a fellebbezésben e körben hivatkozottakból sem következne, hogy a felek között már az ügyletkötést megelőzően létrejött a házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó érvényes és hatályos megállapodás. Ennek igazolására sem a jelzáloghitel visszafizetése, sem az 1.000.000 Ft alperes általi átutalása nem alkalmas. Az ítéltábla osztja az elsőfokú bíróság ezt érintő, ítéletében részletesen kifejtett álláspontját {[73] bekezdés}, érvelése kiegészítésre nem szorul.

[49] Az ítéltábla megítélése szerint nincs jelentősége annak sem, mikor és honnan értesült a felperes arról, hogy az alperes a (K. cég) Kft.-től kapott kölcsönből fizette meg az ½ üzletrész vételárát, a tényállás kiegészítése e tekintetben szintén szükségtelen. Emellett az is közömbös, hogy honnan származott a pénz, amiből az alperes az üzletrész vételárát kifizette.

Amennyiben ugyanis a kft. által nyújtott kölcsön volt a vételár forrása, úgy ez azzal a következménnyel járt, hogy a cég vagyona a kölcsön összegével, vagyis 15.000.000 forinttal csökkent, így az alperes a felperesi üzletrész megváltása eredményeként 15.000.000 forinttal kisebb vagyón részhez jutott. Alapjában téves tehát a felperesnek az a logikai következtetése, hogy a vételár a felperes vagyont csökkentette, abból lett megfizetve.

[50] Ebben a perben nem vizsgálható, hogy a társaság a kölcsönt az irányadó jogszabályi rendelkezések betartásával folyósította-e, azaz született-e erre vonatkozó közgyűlési határozat. A kölcsönszerződés érvényességének vagy érvénytelenségének megítélése sem tárgya a pernek. Tévesen hivatkozott a felperes arra is, hogy a kölcsönszerződés tartalma a házastársi közös vagyon megosztásában való előzetes megállapodás létét igazolja, azok között ilyen kapcsolat nem feltételezhető. Az, hogy az alperes mely vagyoni forrásaiból teljesítette az $\frac{1}{2}$ üzletrész vételárát, a felek jogviszonyára nem hat ki, a köztük létrejött szerződés érvényességét nem befolyásolja, az a szerződés teljesítése körébe tartozó kérdés, ami pedig nem vitatottan megtörtént. Erre figyelemmel szükségtelen volt a kölcsönszerződés csatolása, az elsőfokú bíróság a további bizonyítást e tekintetben is helytállóan mellőzte.

[51] Az ítéltábla nem találta indokoltnak a – helyesen – 2017. november 1-jén küldött alperesi e-mail szövegének szó szerinti idézését. Az elsőfokú bíróság ítélete [4]-[11] bekezdésében rögzítette az e-mailnek a jogvita elbírálása szempontjából lényeges részleteit, a mellőzött szövegrészek nem cáfolják az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomását. Az e-mail csupán megbízási ajánlatot tartalmazott a cégváltozással kapcsolatos okiratok, illetve az ajándékozási szerződés elkészítésére, ami nem áll ellentétben a tanú perbeli, az általa ténylegesen megszerkesztett okiratokra vonatkozó előadásával.

[52] A felperes álláspontjával ellentétben a felek közötti e-mail levelezés sem támasztja alá a vagyonmegosztásban való joghatályos megállapodásukat. Tény, hogy az alperes az ajándékozási ügyben utóbb többször változtatta álláspontját, e szándékától a későbbiekben elállt, az azonban a levelezés tartalma alapján nem állapítható meg, hogy az üzletrész adásvételi szerződés megkötésére, a szerződési tartalom és a vételár kialakítására az alperes által ígért későbbi ajándékozásra tekintettel került sor. Amennyiben létrejött volna a peres felek között szóbeli megállapodás a vagyon megosztására, az a Ptk. 4:57. § (2) bekezdése szerint az írásbeliség hiánya miatt érvénytelen lenne, az alperes szóbeli ígérete pedig legfeljebb a tévedés [Ptk. 6:90. § (1) bekezdés], vagy a megtévesztés [Ptk. 6:91. § (1) bekezdés] mint megtámadási okok vizsgálatánál kaphatna szerepet, ezekre azonban a felperes nem hivatkozott.

[53] A felperes fellebbezésében a továbbiakban sérelmezte – tartalmilag pontatlannak tartotta – az elsőfokú részítéletben rögzített kereseti kérelmét.

[54] Az elsőfokú bíróság ítélete [26]-[33] bekezdéseiben ismertette a kereset petícióját, majd részletezte a felperes ezzel kapcsolatos érveit. A felperesnek az a tárgyaláson közölt igénye, hogy az elsőfokú bíróság pontosan rögzítse azt a nyilatkozatát, amely szerint az üzletrész adásvételi szerződéssel a felek tényleges szándéka a közös tulajdon megszüntetése volt mind a felperes, mind az alperes társaságbeli üzletrészen, nem a kereseti kérelemhez tartozott. Nyilatkozatát az elsőfokú bíróság csak úgy értelmezhetette, hogy e tényállítása szerepeljen a jegyzőkönyvben, hiszen az az ítélet rendelkező részében [Pp. 346. § (3) bekezdés] megjelenő döntésre irányuló kérelmet nem tartalmazott. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a felek az üzletrészen fennálló közös tulajdonukat a szerződéssel meg is szüntették.

[55] Az ítélet [49] bekezdése az alperes védekezését, az általa kifejtett indokokat részletezte, nem a bíróság álláspontját, emiatt nem érhető, hogy a felperes mi okból vitatja azt.

[56] Az ítéltábla nehezen tudta értelmezni a felperesnek az álláspontját, amelyben kifejtette, hogy a peres felek valós szándéka a mindkettejük üzletrészen fennálló közös tulajdon

megszüntetése volt, ezzel szemben az csak a felperes tulajdoni hányadán valósult meg. Ezt a kifogását az $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányú eszmei tulajdoni hányadokra vezette vissza, nem állította, hogy őt nagyobb üzletrész tulajdon illetné. Nem vitás tehát, hogy az üzletrész a felek osztatlan, egymás közt azonos arányú közös tulajdona volt, amivel a közhiteles cégnyilvántartás is összhangban állt. Azzal, hogy az alperes az üzletrész adásvételi szerződéssel a felperes $\frac{1}{2}$ eszmei hányadának tulajdonjogát megszerezte, megszűnt a közös tulajdon. Fogalmilag kizárt, hogy az alperes a saját üzletrész hányada $\frac{1}{2}$ részének tulajdonjogát is a szerződéssel szerezzé meg, hiszen az már – nem vitásan – a tulajdona. Ha azt akárcsak részben értékesíti, a vételár tulajdonosként őt illeti. A felek tehát az egységes üzletrészen fennálló közös tulajdont mindkét fél eszmei hányada tekintetében megszüntették a megkötött szerződéssel, az alperes $\frac{1}{2}$ üzletrésze – szerződéses akaratuk ismeretében, értelemszerűen – nem lehetett az adásvétel tárgya. A szerződés alapján a felperes $\frac{1}{2}$ üzletrészének tulajdonjogát az alperes szerezzé meg, tulajdoni hányada $\frac{1}{1}$ arányúvá vált, ezzel ebben a részében megtörtént a házastársi közös vagyon megosztása. Egyébként ehhez kapcsolódóan az elsőfokú bíróság 3. számú végzésében kimerítő és helyes tájékoztatást adott.

[57] A felperes fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú bíróságnak a szerződés színleltége [Ptk. 6:92. § (2) bekezdés] és jóerkölcsbe ütközése [Ptk. 6:96. §] kapcsán elfoglalt álláspontját is. Az ítéltábla mindezeket illetően maradéktalanul osztja az elsőfokú bíróság által kifejtetteket, érveit ezért részleteiben megismételni nem kívánja. A fellebbezési okfejtés miatt azonban maga is kiemeli, hogy az egyes érvénytelenségi okok egymással nem összemeshatóak, megvalósulásuk feltételei ugyanis jelentősen eltérőek. Azokat mindig az irányadó anyagi jogi törvényi tényállásnak megfelelően kell vizsgálni. Ezen felül – ahogy azt az elsőfokú részítélet is rögzíti – a szerződés jóerkölcsbe ütközése kiegészítő érvénytelenségi ok: csak akkor állapítható meg, ha az érvénytelenség okaként a fél részéről felhozott körülmények nem mutatnak más érvénytelenségi okra, egyben fennállnak a jóerkölcsbe ütközés bírói gyakorlat által kidolgozott kritériumai.

[58] Az ítéltábla a színleltég kapcsán a fellebbezésben írtakat illetően az alábbiakra mutat rá. Valóban felmerült a felekben egyes vagyontárgyakra nézve a közös tulajdon megszüntetésének szándéka, ami az üzletrészre az adásvétellel meg is valósult. Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság részítélete [75] bekezdésében, hogy szerződéssel nem a teljes házastársi közös vagyon került megosztásra. Az üzletrész közös tulajdona megszüntetésének módja pedig az átruházás volt, amire a Ptk. 3:166. § (1) bekezdése lehetőséget adott. Attól, hogy az átruházás egyúttal részben a házastársi közös vagyont is megszüntette az egyik vagyonelemen, a szerződés nem tekinthető színleltég miatt érvénytelennek, főként, hogy ez a feleknek egybehangzóan előadott célja volt. Az ítéltábla álláspontja – egyetértve az elsőfokú ítéletben írt érvekkel – az, hogy a szerződés nemcsak a Ptk 3:168. § (1) bekezdésében rögzített, hanem a házassági vagyoni szerződéssel szemben támasztott alaki követelményeknek is [Ptk. 4:57. § (2) bekezdés] megfelel. Ezért helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság (tanú 1. neve) és (tanú 2. neve) tanúkenti meghallgatását, mert egyrészt a szerződés írásban jött létre, másrészt a felperes által felhozott érvénytelenségi okok miatt a szóbeli megállapodás vizsgálata nem kapott szerepet, a tanúk pedig e körülményekre vonatkozóan tettek volna nyilatkozatot.

[59] Az elsőfokú bíróság körülmekintően ismertette a jóerkölcsbe ütközés megállapítására vonatkozó ítélkezési gyakorlatot, kiemelve, hogy csak az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sértő, az általános társadalmi megítélés által egyértelműen tisztességtelennek minősülő megállapodás tekinthető ilyennek, e tekintetben a fél egyéni érdekséremlme nem vizsgálható. A peradatok alapján – különös tekintettel (ügyvéd neve) tanúvallomására – arra nem lehetett ítéleti bizonyossággal következtetést levonni, hogy az üzletrész adásvételi szerződésben arra figyelemmel határozták meg a megváltási árat

15.000.000 forintban, hogy az alperes kötelezettséget vállalt az ingatlanban levő tulajdoni hányada felperes részére történő ajándékozására. A felperes nem bizonyította a két jogügylet közötti kapcsolatot, ezáltal annak sincs jelentősége, hogy az üzletrész milyen értéket képviselt a szerződéskötés időpontjában, azt a valós forgalmi értéknek megfelelően határozták-e meg. Mindazonáltal döntő szerepe annak van, hogy a jóerkölsbe ütközés szubszidiárius, mögöttes jellegű érvénytelenségi ok, a fentebb kifejtettek szerint olyan körülmények alapján nem állapítható meg, amelyek a törvényben rögzített egyéb érvénytelenségi ok alapjául szolgálnak. A felperes által felhozottak, nevezetesen, hogy a társaság értéke a szerződéskötéskor ténylegesen 60.000.000 forint volt és a felperesi üzletrész értéke nem ennek alapul vételével került meghatározásra, nem a jóerkölsbe ütközés megállapítására, hanem esetlegesen a Ptk. 6:98. § (1) bekezdése alapján a szerződés megtámadására adhatna alapot. A felperes azonban nem támadta meg a szerződést a szolgáltatás és ellenszolgáltatás értéke közötti feltűnő aránytalanságra alapítottan. Emiatt közömbös az is, hogy a könyvelő tanú pontosan mely időpontban becsülte meg a társaság értékét és azt milyen összegre tette.

[60] A felperes álláspontjával ellentétben nem tisztességtelen és társadalmilag nem elítélendő az sem, hogy az alperes a társaságtól igényelt kölcsön felhasználásával fizette meg a felperesi üzletrész vételárát. Ahogyan arra az ítéltábla a fentiekben már utalt, a felperes az üzletrész vételáraként 15.000.000 forinthez hozzájutott, a cég vagyona pedig – a kölcsön folyósításával – ezzel az összeggel csökkent, ezáltal az alperes 15.000.000 forinttal kisebb értéket szerzett meg. A teljesítés forrása egyébként sem a szerződés érvényességét érintő kérdés, a szerződéses rendelkezések pedig erre nem is tértek ki.

[61] Helyállóan döntött az elsőfokú bíróság, amikor az üzletrész adásvételi szerződés érvénytelensége tárgyában részíteleket [Pp. 341. § (2) bekezdés] hozott, mert a házastársi közös vagyon mikénti megosztása e szerződés érvénytelensége iránti kereset elbírálásától függött. Miután a felperes e kereseti kérelme megalapozatlannak bizonyult, a házastársi közös vagyon megosztása során a felek kft-beli üzletrészei figyelmen kívül maradnak.

[62] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság részíteleit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[63] A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg.

Szeged, 2023. március 1.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró